

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntien valtionosuuksia ei tule enää leikata. Valtionosuuksien leikkaukset vaikuttavat suoraan lasten ja nuorten palveluihin kunnissa. Mikäli esitetty valtionosuuksien lisäleikkaus kuitenkin toteutetaan, tulee se toteuttaa asetusluonnoksen esityksen mukaisesti, jolloin haetut valtion säästötoimenpiteet kohdistuvat kuntiin mahdollisimman yhdenvertaisesti.

Valtionosuuksien kokonaisuuteen kohdistuu jo tähän mennessä merkittävä määrä erilaisia vähennyksiä ja leikkauksia, eikä niitä tulisi enää tehdä lisää. Vaikka valtion asettamat uudet tehtävät sekä tehtävien ja velvoitteiden muutokset on valtion toimesta luvattu kompensoida täysimääräisesti, niin samanaikaisesti erilaiset leikkaukset vähentävät valtionosuuksien kokonaisuutta.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen Hyvinkään kaupungin peruspalvelujen valtionosuus ilman verotuloihin perustuvaa tasausta ja verotulojen kompensatiota on 12,8 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja vuonna 2024 summa oli 7,2 miljoonaa euroa. Muutos vuosien 2024 ja 2025 välillä johtuu kunnille siirtyneiden työllisyys- ja yrityspalveluiden kompensatiosta, joka Hyvinkään kaupungin osalta oli 7,0 miljoonaa euroa. Valtionosuuksilla valtio osallistuu kuntien valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Jo tehdyillä ja suunnitteilla olevilla leikkauksilla vaarannetaan kuntien peruspalvelujen tuottamista. Käytännössä tämä tarkoittaa leikkausten kohdistumista kuntien palvelutuotantoon, josta suurin osa hyvinvointiuudistuksen jälkeen on lasten ja nuorten palveluita eli varhaiskasvatusta ja perusopetusta.

Ehdotettu 75 miljoonan euron valtionosuuden vähennyksen kohdistaminen kunnittain kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien suhteessa vähentää kunnilta suhteellisesti saman verran. Positiivista on, että kokonaan leikkauksen ulkopuolelle jätetään negatiivisten valtionosuuksien kunnat. Vaikka tämä ei olekaan Hyvinkään kaupungin näkökulmasta edullista, korjaa se kuitenkin

pieneltä osin yhtä nykyisen valtionosuusjärjestelmän merkittävää ongelmaa ja alleviivaa laajemman valtionosuusuudistuksen tarvetta.

Jos leikkaus toteutettaisiin laskemalla valtionosuusprosenttia, kuntien valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset olisivat suhteellisesti erisuuruiset ja kuntien väliset valtionosuuksien erot kasvaisivat entisestään. Aiemmin päätetyt hyvinvointialueuudistuksesta johtuvat valtionosuuksien leikkaukset asettavat kunnat eriarvoiseen asemaan, joten tämän uuden leikkauksen kohdistamistapa on kannatettava. Esitetty kohdistaminen vähentää Hyvinkään kaupungin valtionosuuksia noin 300 000 euroa, kun asukasperusteisesti laskettuna vähennys olisi noin kaksinkertainen.

Jos valtionosuusleikkaus toteutetaan, niin se tulee tehdä asetusluonnoksessa esitetyn mukaisesti. Hyvinkään kaupunki pitää hyvänä lausuntopyyntöön kirjattua tavoitetta siitä, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa eikä negatiivisia valtionosuuksia ja että lakisääteiset palvelut pystytään turvaamaan.

Kaunio Minna

Hyvinkään kaupunki, kaupunginkanslia - Hyvinkään kaupunginhallitus